

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2026-0044905	Datum opzoeking:	16/01/2026
Referentienummer:	Spaalterweg 1 -1	Zoekdata:	73066A0086/00M000
Perceel:	73066A0086/00M000		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Riemst afdeling RIEMST 1 AFD/RIEMST/, sectie A met perceelnummer 0086/00M000 [73066A0086/00M000]

Informatievraag: Beschermd onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

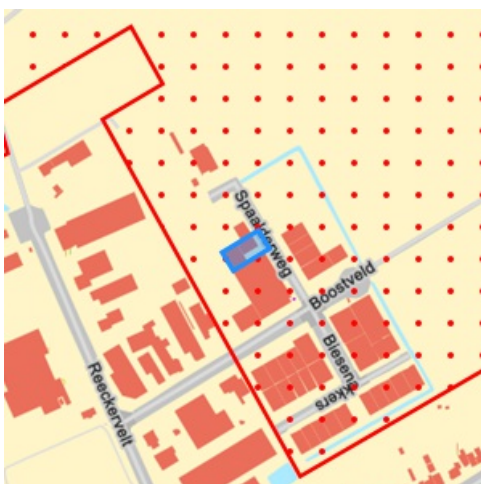
- Het onroerend goed is geen beschermd onroerend erfgoed

Legende

Cultuurhistorische landschappen	Monumenten
Archeologische sites	Overgangszones
Stads- en dorpsgezichten	

Informatievraag: Vastgestelde inventaris onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Omgeving van het lers Kruis op de Keiberg te Lafelt:** (detail zie bijlage)

Legende

Landschapsatlas	Archeologische zones
Landschapelijk erfgoed	Bouwkundig erfgoed

Informatievraag: Erfgoedlandschap (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in het erfgoedlandschap

Legende

- Landschapeeljk erfgoed

Informatievraag: Unesco werelderfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

- Bufferzones
- Kernzones

Informatievraag: Gebieden geen archeologie (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend erfgoed is niet opgenomen in gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt

Legende

- Gewestelijk
- Gemeentelijk

Informatievraag: Erfgoed plannen (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen erfgoed plannen

Legende

- Beheersplannen
- Onroerenderfgoedrichtplannen

Informatievraag: Wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Omgeving van het Iers Kruis op de Keiberg:** Landschappelijk (detail zie bijlage)

Legende

- Archeologische erfgoed elementen
- Archeologische erfgoed gehelen
- Bouwkundig erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed gehelen

Informatievraag: Archeologienota's (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen goedgekeurde archeologienota's

Legende

- Archeologienota's

Informatievraag: Eindverslag archeologie (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen eindverslagen van archeologisch onderzoek

Legende

 Eindverslag archeologie

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

De minister bevoegd voor onroerend erfgoed kan een goed beschermen als het door de erfgoedwaarden van algemeen belang is. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Is het onroerend goed beschermd, dan gelden er verschillende specifieke juridische (per monument, stads- of dorpsgezicht of cultuurhistorisch landschap) gevolgen om het behoud ervan te garanderen. Bovendien kan je beroep doen op verschillende vormen van financiële ondersteuning.

Er zijn vier mogelijke vormen van bescherming: een beschermd monument, een beschermd cultuurhistorisch landschap, een beschermd stads- of dorpsgezicht en een beschermde archeologische site. Binnen elk van deze statuten is het mogelijk om een overgangszone in te stellen. Zo'n zone ondersteunt de erfgoedwaarden van het beschermde goed.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met rechtsgevolgen. De rechtsgevolgen zijn minder uitgebreid dan bij een beschermd erfgoed. Bovendien gelden voor alle vastgesteld bouwkundig en landschappelijk erfgoed in Vlaanderen eenzelfde set rechtsgevolgen.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet bevoegdheid voor steden en gemeenten voor het inventariseren van bouwkundig en landschappelijk erfgoed. De Vlaamse overheid inventariseert het archeologisch erfgoed, varend erfgoed en de landschappelijke gehelen (Landschapsatlas).

Erfgoedlandschap

Anders dan bij een bescherming of vaststelling van een onroerend goed verloopt de procedure van een erfgoedlandschap via de regelgeving Ruimtelijke Ordening. Als er voor een gebied een RUP wordt opgemaakt, kan de plannende overheid (gemeente, provincie of Vlaanderen) ervoor kiezen om hier ook een erfgoedlandschap in af te bakenen. Zo kunnen er stedenbouwkundige voorschriften gekoppeld worden aan het erfgoedlandschap waarmee ingezet wordt op erfgoedzorg. Wordt je goed erfgoedlandschap, moet je rekening houden met zorgplicht.

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel zeven beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette, de volledige Brugse binnenstad, het Zoniënwoud, de Wortel-Kolonie en begraafplaatsen en herdenkingsites van WO I.

Gebieden geen archeologie

De kaart wordt sinds 2016 periodiek vastgesteld door het agentschap. Op die manier kunnen percelen of gebieden die beantwoorden aan de criteria voor opname op korte termijn op de kaart opgenomen worden. Dit geeft bouwheren, verkavelaars en ontwikkelaars met plannen voor dergelijke percelen de mogelijkheid om vrijgesteld te worden van een archeologisch vooronderzoek, zonder vertraging en bijkomende kosten.

Plannen

Een goedgekeurd beheersplan legt geen actieve verplichtingen op. Het is en blijft een geconcretiseerde beheersvisie voor een erfgoedplaats. Toch heeft het document in zekere mate een 'dwingend' kader waarbinnen je moet blijven: als je werken wil uitvoeren, moeten ze stroken met de beheersdoelstellingen uit het beheersplan. Zijn de beheersdoelstellingen niet meer passend, dan kan je een aanpassing van het beheersplan aanvragen of een nieuw beheersplan opmaken. De geldigheidsduur van een plan is 24 jaar. In bepaalde gevallen heb je een goedgekeurd beheersplan nodig om een erfgoedpremie aan te vragen.

Geïventariseerd wetenschappelijk onroerend erfgoed

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed.

Geïventariseerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Archeologienota's en nota's

Een bouwheer is in bepaalde gevallen verplicht om een archeologienota toe te voegen aan een vergunningsaanvraag. Hij stelt daarvoor een erkend archeoloog aan om een archeologisch vooronderzoek uit te voeren en een archeologienota op te stellen. Of je verplicht bent een archeologienota toe te voegen aan je vergunningsaanvraag is onder meer afhankelijk van: oppervlakte perceel en bodemingreep, ruimtelijke bestemming van perceel en of het terrein zich situeert in een beschermde archeologische site, in een vastgestelde archeologische zone of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.

Eindverslag archeologisch onderzoek

Bij bouw- of verkavelingsprojecten maakt een erkend archeoloog verschillende verslagen op om archeologisch erfgoed te documenteren. De bouwheer moet aangeven of er archeologisch erfgoed op het terrein wordt verwacht en hoe hiermee zal worden omgegaan. Een vooronderzoek resulteert in een archeologienota of een nota bij een uitgesteld vooronderzoek. Als uit het vooronderzoek blijkt dat een archeologische site verder onderzocht moet worden, volgt een opgraving, uitgevoerd door een erkend archeoloog. Binnen twee maanden na het veldwerk maakt de archeoloog een archeologierapport met voorlopige bevindingen, dat aantoont dat het werk op het terrein is voltooid en de bouwwerkzaamheden kunnen beginnen. Het definitieve eindverslag, met alle onderzoeksresultaten, wordt binnen twee jaar na de opgraving bezorgd.

Wetgeving

Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info

www.onroenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootschalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van het Agentschap Onroerend erfgoed via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: Spaalderweg 1 -1)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Riemst afdeling RIEMST 1 AFD/RIEMST/, sectie A met perceelnummer 0086/00M000 [73066A0086/00M000]

Vastgestelde inventaris

Vastgesteld gebied in de landschapsatlas: Omgeving van het Iers Kruis op de Keiberg te Lafelt

vastgesteld gebied in de landschapsatlas

Beknopte karakterisering

Typologies kruisen, slagvelden, holle wegen, vierkantshoeven, hoogstamboomgaarden, akkerlanden, rivierterrassen, heuvels, open landschappen

Beschrijving

De omgeving van het Iers Kruis op de Keiberg is vastgesteld in de landschapsatlas.

Waarden

Natuurwetenschappelijke waarde

De noordwest-zuidoost verlopende grens tussen het hoog- en middenterras van de Maas bevindt zich tussen Vijtingen en Lafelt. De ankerplaats behoort geomorfologisch tot het Maasterrassenlandschap, ontstaan tijdens het quartair (pleistoceen: ongeveer 3 - 0,01 miljoen jaar geleden) door erosie en sedimentatieprocessen van de Maas, veroorzaakt door grote temperatuurschommelingen tussen de ijstijden en interglaciale perioden.

Het voorkomen van geomorfologische en hydrografische landschapselementen typisch voor Droog Haspengouw als gevolg van de permeabiliteit van bodem en ondergrond voor regenwater, zoals uitgestrekte, zacht glooiende leemplateaus, de afwezigheid van oppervlaktewater (bronnen, waterlopen), geconcentreerde bebouwing.

Historische waarde

Vanaf de aankomst van de eerste landbouwculturen en bijgevolg het begin van de eerste landname omstreeks 5300 voor Christus (Bandkeramiekers) was er een continue occupatie waarvan fragmentarisch sporen gevonden werden. In de streek werden trouwens de oudste sporen (tussen 135000 en 35000 BP) van menselijke activiteit (Neanderthalers) in Nederland en Vlaanderen gevonden. De Centrale Archeologische Inventaris meldt een dertigtal gekende archeologische vindplaatsen van artefacten uit de steen-, ijzer- en Gallo-Romeinse tijd. Hoger gelegen gebieden zoals de Keiberg en de Sieberg met hun omgeving profileren zich als belangrijke vindplaatsen van archeologica uit deze perioden.

Het tracé van de vermoedelijk Romeinse heirbaan Tongeren – Maastricht – Keulen bevindt zich in de ankerplaats. Het valt gedeeltelijk samen met de huidige Maastrichtersteenweg.

Tijdens de late middeleeuwen werd het landschap opnieuw ontgonnen met het huidige open landschap als resultaat. In de 18e eeuw ontstonden de kenmerkende vierkanthoeven meestal omgeven door met hagen afgesloten hoogstamboomgaarden..

Op 2 juli 1747 was Lafelt het strijdtoneel van één der belangrijkste en beslissende veldslagen uit de Oostenrijkse successieoorlog (1740-1748). Het Iers Kruis op de Keiberg herinnert aan de beruchte Slag. De omgeving van Lafelt werd tot op heden weinig verstoord. De gelijkheid tussen de zichten van op de Sieberg en historische schilderijen is treffend.

Sociaal-culturele waarde

Het weidse landschap had een grote strategische betekenis. Het was uitermate geschikt voor het voeren van veldslagen en voor doortochten van legers. Gelegen in het grensgebied tussen het Prinsbisdom Luik en het Hertogdom Brabant en tevens in het grensgebied tussen de zuidelijke en noordelijke Nederlanden en bovendien in de nabijheid van het strategische Maastricht, werden Lafelt en omgeving geregeld geconfronteerd met plunderingen, vernielingen, inkwarteringen en opeisingen door vreemde legerbenden.

In 1747 was Lafelt het strijdtoneel van één der belangrijkste en beslissende veldslagen uit de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748). Franse troepen van Lodewijk XV onder maarschalk de Saxe en hun bondgenoten (Spanje, Beieren en Pruisen) stonden tegenover de geallieerde legers van Oostenrijk, Engeland, de Nederlandse republiek en Rusland. Toen de Fransen trachtten het vlakbij gelegen Maastricht in te pakken, leidde dat op zondag 2 juli 1747 tot de Slag van Lafelt. Het Iers Kruis op de Keiberg herinnert aan de beruchte Slag van Lafelt. Het is een aanknopingspunt voor de reconstructie van het militaire treffen, dat in zijn tijd van Europees belang was. De plek vormt een panoramische uitkijkpost op de ruime omgeving en biedt educatieve en recreatieve mogelijkheden.

De ankerplaats behoort tot het 'Grensschap Albertkanaal'. Dit is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband van vertegenwoordigers van buurtorganisaties, overheden en maatschappelijke groeperingen uit het grensgebied tussen de Belgische gemeenten Lanaken en Riemst en de Nederlandse stad Maastricht. Daarbij werd voortgeborduurd op de ideeën zoals die in het ontwikkelingsperspectief 'Drielandenpark' zijn geformuleerd, een samenwerkingsverband van de Nederlandse provincie Limburg, de Belgische provincies Luik en Limburg, de gewesten Vlaanderen en Wallonië, de Duitstalige gemeenschap in België en de Stadt und Landkreis Aachen. Dit samenwerkingsverband biedt een hoopvol perspectief op een verdere uitbouw van de erfgoedwaarden van de streek over taal- en landsgrenzen heen.

Ruimtelijk-structurerende waarde

De ankerplaats wordt omgeven door de volgende dorpen: Vlijtingen, Hees, Kesselt, Lafelt, Riemst en Herderen. Het zijn kleine landelijke kernen met een geconcentreerde bebouwing. Alhoewel deze bewoningskernen zelf niet tot de ankerplaats behoren zijn zij bepalend voor de vorm van de ankerplaats, tevens historisch slagveld. Met uitzondering van de reeds beschermde monumenten en dorpsgezichten en het bouwkundig erfgoed beschreven in de inventaris, hebben zij geen samenhangende erfgoedwaarde.

Grondgebonden landbouw wordt als ruimtelijke drager van het open cultuurlandschap, een van oudsher groot aaneengesloten en samenhangend akkerbouwgebied, erkend. In Vlijtingen werd trouwens de eerste ruilverkaveling in Vlaanderen afgerond.

De ongeveer 120 meter hoge Sieberg net ten oosten van Herderen en in mindere mate de ongeveer 90 meter hoge Keiberg met het lers kruis domineren het landschap en kunnen dus als ruimtelijk structurerende bakens beschouwd worden.

Tussen Vlijtingen en Lafelt bevindt zich de noordwest – zuidoost verlopende overgang tussen het hoog- en het middenterras van de Maas, respectievelijk ook het Pietersberg - en het Rothem terras genoemd.

Esthetische waarde

Voor de ongeveer 120 meter hoge Sieberg net ten oosten van Herderen en in mindere mate de ongeveer 90 meter hoge Keiberg met het lers kruis domineren het landschap. Deze hoogten bieden imponerende perspectieven en vergezichten op het zacht glooiende Haspengouwse *open field* landschap tot over de Maas, tevens historisch slagveld.

Is de aanduiding van

- **Vlijtingen (Riemst)** Het betreft een zacht glooiend open-field landschap met weidse vergezichten dat deel uitmaakt van het Maasterrassenlandschap. De vruchtbare leemgronden van droog Haspengouw zorgden voor een van oudsher groot aaneengesloten en samenhangend akkerbouwgebied. De Sieberg en Keiberg domineren als bakens het landschap. Het lers Kruis op de Keiberg herinnert aan de beruchte Slag van Lafelt in 1747 als deel van de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748). Tijdens de gevechten boden holle wegen en graften in het open landschap beschutting tegen vijandelijk geschut.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10314>

Beschermingsbesluiten

- **Omgeving van het lers kruis op de Keiberg te Lafelt** - <https://id.erfgoed.net/besluiten/4568>
Vaststellingsbesluiten

Omgeving van het Iers Kruis op de Keiberg

Beknopte karakterisering

Typologies kruisen, slagvelden, holle wegen, vierkantshoeven, hoogstamboomgaarden, akkerlanden, rivierterrassen, heuvels, open landschappen

Beschrijving

Dit gebied bevindt zich in droog Haspengouw, een gebied in de vierhoek Tienen-Maastricht-Luik-Namen. Zij behoort meer bepaald tot het oostelijke deel ervan, het Krijtland van Millen.

Het gebied wordt als het ware ingesloten door de volgende dorpen: Vlijtingen, Hees, Kesselt, Lafelt, Riemst en Herderen. Het zijn kleine landelijke kernen met een geconcentreerde bebouwing. Zij behoren zelf niet tot de afbakening omdat zij, met uitzondering van de reeds beschermde monumenten en dorpsgezichten en het bouwkundig erfgoed beschreven in de inventaris Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen, deel 14n1, geen samenhangende erfgoedwaarde hebben. In het zuiden wordt het gebied, met uitsluiting van de meeste woon- en bedrijvzones, begrensd door de Maastrichtersteenweg. In het oosten vormt de Burgemeester Marresbaan, eveneens met uitsluiting van de meeste woon- en leemontginningsgebieden, de begrenzing.

Het betreft een zacht glooiend *open field* landschap met weidse vergezichten, waarvan het uitzicht sedert de Slag van Lafelt in 1747 praktisch onveranderd bleef. Slechts ten gevolge van een gemeentelijke ruilverkaveling tussen 1957 en 1963 verdwenen enkele destijds militair strategisch belangrijke holle wegen en graften. In een recent verleden werden enkele agro-industriële bedrijven - verspreid in het open landschap - opgericht, kwam de baksteennijverheid tot ontwikkeling in het ontginningsgebied 'Kesselt' en werd een rechtsgeldig Bijzonder Plan van Aanleg met partiële herziening en uitbreiding ontwikkeld ter hoogte van de kruising tussen de Maastrichtersteenweg en de Bilzersteenweg.

Fysische geografie

Het gebied behoort geomorfologisch tot het Maasterrassenlandschap. Dit getrapte landschap met rivierterrassen op verschillende hoogten is ontstaan tijdens het quartair (pleistoceen: ongeveer 3 - 0,01 miljoen jaar geleden) door erosie en sedimentatieprocessen in de Maas. Deze processen werden veroorzaakt door grote temperatuurschommelingen tussen de ijstijden en interglaciale perioden. Tussen Vlijtingen en Lafelt bevindt zich de noordwest – zuidoost verlopende grens tussen het hoog- en het middenterras van de Maas, respectievelijk ook het Pietersberg - en het Rothem terras genoemd.

De ondergrond bestaat uit krijtlagen uit het secundair met daarboven oligocene afzettingen, namelijk de Formatie van Tongeren. Deze formatie uit het tertiair werd tijdens het Pleistoceen (Weichsel) bedekt met een niveo-eolisch leempakket waarvan de dikte tot 15 meter kan bedragen. De huidige vruchtbare leemgronden ontwikkelden zich in deze afzetting. De grondwatertafel bevindt zich zeer diep.

Het hydrografisch net is weinig of niet ontwikkeld onder andere ten gevolge van de permeabiliteit van bodem en ondergrond voor regenwater. Binnen de perimeter komt geen enkele waterloop voor. Enkel het Hezerwater dat Vlijtingen met Hees verbindt en waarin de Allewijzouw uitmondt draineren het landschap dat bijgevolg volledig tot het Hezerwaterbassin behoort.

Cultuurhistorie

De bewoning is zeer oud. In de streek werden de oudste sporen (tussen 135000 en 35000 BP) van menselijke activiteit (Neanderthalers) in Nederland en Vlaanderen gevonden. Dank zij de vruchtbare leembodem was er vanaf de aankomst van de eerste landbouwculturen en bijgevolg het begin van de eerste landname omstreeks 5300 voor Christus (Bandkeramiekers) een continue menselijke occupatie waarvan fragmentarisch sporen gevonden worden.

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) meldt een dertigtal archeologische vindplaatsen van artefacten uit de steen-, ijzer-, en Gallo-Romeinse tijd. De vindplaatsen komen verspreid over het gehele gebied voor. Deze informatie dekt enkel het gekende gedeelte. Er zijn steeds lacunes in de kennis. Het niet vernoemen van archeologische informatie voor een bepaald (gedeelte van een) gebied wil niet zeggen dat het bodemarchief vrij is van archeologische informatie. Hoger gelegen gebieden zoals de Keiberg en de Sieberg met hun omgeving profileren zich als belangrijke vindplaatsen van archeologica uit deze perioden. Vermeld worden: Bandkeramische artefacten en aardewerk uit de steentijd, ijzertijdsporen (afvalkuilen en crematieresten), Romeinse munten, dakpannen, villaresten, grafheuvel, metaalvondsten enzoverder. De continuïteit van de bewoning wordt aangetoond door Merovingische vondsten.

In de Romeinse tijd was het gebied een uitgestrekt villalandschap. De vermoedelijk Romeinse heirbaan Tongeren – Maastricht - Keulen , weerhouden als lijnrelict in de landschapsatlas, valt gedeeltelijk samen met de huidige Maastrichtersteenweg. Het verval van het Romeinse Rijk ging gepaard met een plaatselijke spontane verbossing. Vanaf de volle middeleeuwen werd het landschap opnieuw ontgonnen en ontstond geleidelijk het hedendaagse open landschap. In de 18de eeuw verschenen de kenmerkende vierkantshoeven, meestal omgeven door met hagen afgesloten hoogstamboomgaarden.

Gelegen in het grensgebied tussen het Prinsbisdom Luik en het Hertogdom Brabant en tevens in het grensgebied tussen de zuidelijke en noordelijke Nederlanden en bovendien in de nabijheid van het strategische Maastricht, werden Lafelt en omgeving geregeld geconfronteerd met plunderingen, vernielingen, inkwartieringen en opeisingen door vreemde legerbenden. Het weidse landschap had een grote strategische betekenis. Het was uitermate geschikt voor het voeren van veldslagen en voor doortochten van legers.

In 1747 was Lafelt het strijdtoneel van één der belangrijkste en beslissende veldslagen uit de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748). Franse troepen van Lodewijk XV onder maarschalk de Saxe en hun bondgenoten (Spanje, Beieren en Pruisen) stonden tegenover de geallieerde legers van Oostenrijk, Engeland, de Nederlandse republiek en Rusland. Toen de Fransen trachtten het vlakbij gelegen Maastricht in te palmen, leidde dat op zondag 2 juli 1747 tot de Slag van Lafelt. De Fransen hadden stelling genomen in het zuidwesten met hoofdkwartier op de Sieberg te Herderen. De geallieerden hadden zich verschanst in het noordoosten, onder andere te Lafelt. Tijdens de gevechten boden holle wegen en graften in het open landschap beschutting tegen vijandelijk geschut. Een Ierse brigade, die aan de zijde van de Fransen vocht, slaagde erin Lafelt te omsingelen. Hierdoor werden de geallieerden ten koste van zware verliezen aan beide zijden uiteindelijk verslagen. Na de slag vielen de zegevierende Franse soldaten Vlijtingen binnen. Het dorp werd geplunderd en in brand gestoken. Hierbij werden alle huizen verwoest. Ook de bewoners van de streek hadden zwaar te lijden. Ook Ellicht en Lafelt waren vernield en de velden vertrappeld. De Ieren vochten aan de zijde van de Fransen in de hoop zich, na een eventuele overwinning, van het Engelse juk te kunnen bevrijden. In de vrede van Aken, die de Oostenrijkse Successieoorlog in 1748 beëindigde, kwam die problematiek echter niet ter sprake. Tot 1921 hebben de Ieren op hun vrijheid moeten wachten.

Het [Iers Kruis](#) op de Keiberg, in 1964 bekostigd en geschonken door *The Cork Choral Society* ter herinnering aan de honderden Ieren die in de Slag om Lafelt aan de zijde van de Fransen sneuvelden, herinnert aan de beruchte Slag van Lafelt. Het is een aanknopingspunt voor de reconstructie van het militaire treffen, dat in zijn tijd van Europees belang was. De plek vormt een panoramische uitkijkpost op de ruime omgeving en biedt educatieve mogelijkheden. Zowel Maastricht, waar het in 1747 om te doen was, als de Sieberg te Herderen, waar de Franse koning Lodewijk XV hoofdkwartier hield, kunnen waargenomen worden. De 250-jarige herdenking in 1997 was aanleiding voor verschillende initiatieven en een vernieuwde aandacht rond de Slag van Lafelt.

Vlakbij te Vlijtingen is het Heemkundig Museum gelegen. In tegenstelling tot de sites van de Slag van Fontenoy in 1745 en die van Rocourt in 1746 is de omgeving van Lafelt weinig verstoord. Weliswaar verdwenen door de gemeentelijke ruilverkaveling (1957-63) verschillende holle wegen en graften die tijdens de Slag om Lafelt van strategisch belang waren, maar toch is de gelijkenis tussen de huidige zichten van op de Sieberg en historische schilderijen treffend.

Huidig landschap

Dit gebied behoort tot de leemstreek van droog Haspengouw, een van oudsher groot aaneengesloten en samenhangend akkerbouwgebied. Grondgebonden landbouw wordt als ruimtelijke drager van het open cultuurlandschap erkend. Hier en der duiken recente laagstamfruitaanplantingen en teelten onder plastic op in het open field landschap. De streek werd grotendeels door ruilverkavelingen landbouwkundig geoptimaliseerd. In Vlijtingen werd trouwens de eerste ruilverkaveling in Vlaanderen afgerond.

Enkele zogenaamde pestbosjes, holle wegen, graften en hoogstamboomgaarden - al dan niet met hagen omgeven - die niet geslecht werden door de ruilverkaveling, zijn de enige overblijvende kleine landschapselementen die een landschapsecologische basiskwaliteit garanderen.

Ook twee veldkapellen sieren het landschap. De [Kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën](#), omgeven door vier recent aangeplante lindebomen bevindt zich tussen Vlijtingen en Herderen langs de ruilverkavelingsweg R39. Het is een rechthoekig bakstenen gebouw onder zadeldak uit 1862 met voor- en achtergevel in de vorm van trapgevels en met bakstenen rondboogportaal. De [Witte kapel te Vlijtingen](#) in het verlengde van de Bosstraat. Een wit geschilderde en bepleisterd mergelstenen traditioneel kapelletje onder zadeldak en beschaduwde door een geknotte haagbeuk. Deze kapel werd reeds vermeld in de atlas van de buurtwegen van 1845.

Vooraf de ongeveer 120 meter hoge Sieberg net ten oosten van Herderen en in mindere mate de ongeveer 90 meter hoge Keiberg met

het lers kruis domineren het landschap en kunnen dus als bakens beschouwd worden.

De site wordt doorsneden door de steenweg Bilzen-Visé, waarlangs lintbebouwing en een ambachtelijke bedrijvenzone zich mogelijk verder opdringen en aldus afbreuk zouden doen aan het historisch uitzicht. De bebouwing in het open akkergebied beperkt zich voorlopig tot enkele agro-industriële bedrijven. Een bedreiging gaat ook uit van de afgraving van leemgronden voor de baksteennijverheid in de streek. Deze plekken bieden naar de toekomst toe echter ook mogelijkheden voor archeologisch onderzoek en landschapsherstel.

De hoeve [De Lindeboom](#) betreft een voorheen gesloten, thans U-vormige hoeve van 1833. Het woonhuis is waarschijnlijk iets recenter (midden 19de eeuw).

De omgeving van Lafelt te Riemst wordt ingenomen door een zacht golvend en overwegend agrarisch, open-field landschap. Daarin vormt de Keiberg halverwege tussen Lafelt en Vlijtingen een hoogte met een bijzondere betekenis. Enerzijds profileren hoog gelegen plekken zich als vindplaatsen van artefacten uit Steen-, IJzer- en Gallo-Romeinse tijd. De omgeving van de Keiberg behoort tot de oudste archeologische sites van de regio. Anderzijds herinnert het lers Kruis op de Keiberg aan de beruchte Slag van Lafelt. Het is een aanknopingspunt voor de reconstructie van het militaire treffen, dat in zijn tijd van Europees belang was.

Gelegen in het grensgebied tussen de zuidelijke en noordelijke Nederlanden en in de nabijheid van het strategische Maastricht werden Lafelt en omgeving geregeld geconfronteerd met plunderingen, vernielingen, inkwarteringen en opeisingen door vreemde legerbenden. In 1747 was het zelf het strijdtoneel van een bloedige confrontatie. Tijdens de Oostenrijkse successieoorlog (1740-48) stonden Franse troepen en hun bondgenoten (Spanje, Beieren en Pruisen) tegenover de geallieerde legers van Oostenrijk, Engeland, de Nederlandse republiek en Rusland. Toen de Fransen trachtten het vlakbij gelegen Maastricht in te palmen, leidde dat op 2 juli 1747 tot de Slag van Lafelt. De Fransen hadden stelling genomen in het zuidwesten met hoofdkwartier op de Sieberg te Herderen. De geallieerden hadden zich verschanst in het noordoosten, onder andere te Lafelt. Tijdens de gevechten boden holle wegen en graften in het open landschap beschutting tegen vijandelijk geschut. Een Ierse brigade, die aan de zijde van de Fransen vocht, slaagde erin Lafelt te omsingelen, waardoor de geallieerden ten koste van zware verliezen aan beide zijden uiteindelijk werden verslagen. Ook de bewoners van de streek hadden zwaar te lijden: o.a. Ellicht, Lafelt en Vlijtingen waren vernield, de velden vertrappeld. De Ieren vochten aan de zijde van de Fransen in de hoop zich, na een eventuele overwinning, van het Engelse juk te kunnen bevrijden. In de vrede van Aken, die de Oostenrijkse Successieoorlog in 1748 beëindigde, kwam die problematiek echter niet ter sprake. Tot 1921 hebben de Ieren op hun vrijheid moeten wachten.

Het lers Kruis werd in 1964 bekostigd en geschonken door "The Cork Choral Society" ter herinnering aan de honderden Ieren die in de Slag om Lafelt aan de zijde van de Fransen sneuvelden. De 250-jarige herdenking in 1997 was aanleiding voor verschillende initiatieven en een vernieuwde aandacht rond de Slag van Lafelt. Het lers Kruis vormt een panoramische uitkijkpost op de ruime omgeving en biedt educatieve en recreatieve mogelijkheden. Zowel Maastricht, waar het in 1747 om te doen was, als de Sieberg te Herderen, waar de Franse koning Lodewijk XV hoofdkwartier hield, kunnen waargenomen worden. Vlakbij is het Heemkundig Museum (Vlijtingen) gelegen.

In tegenstelling tot de sites van de slag van Fontenoy (1745) en die van Rocourt (1746) is de omgeving van Lafelt weinig verstoord. Weliswaar verdwenen door de gemeentelijke ruilverkaveling (1957-63) de verschillende holle wegen en graften die tijdens de Slag om Lafelt van strategisch belang waren, maar toch is de gelijkenis tussen de zichten vanop de Sieberg en bestaande, historische schilderijen treffend. De site wordt doorsneden door de steenweg Bilzen-Visé, waarlangs lintbebouwing zich mogelijk verder opdringt. De bebouwing in het open akkergebied beperkt zich voorlopig tot enkele agro-industriële bedrijven. Een bedreiging gaat ook uit van de afgraving van leemgronden voor de baksteennijverheid in de streek.

Is aangeduid als

- **Vlijtingen (Riemst)** De omgeving van het lers Kruis op de Keiberg is vastgesteld in de landschapsatlas.

Omvat

- **Iers Kruisstraat (Riemst)** De metaaldetectie voorafgaand het proefsleuvenonderzoek leverde enkel recent materiaal op. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 4 sporen aangetroffen. Twee ervan zijn te linken aan de Slag bij Lafelt. De andere 2 sporen zijn kuilen met een datering vermoedelijk Neolithicum of Metaaltijden.

Is gerelateerd aan

- **Iers Kruisstraat 130 (Riemst)** Tijdens een vlakdekkend onderzoek werden 27 archeologische sporen aangetroffen waarvan de oudste teruggaan tot de late ijzertijd. Ook werd een massagraf uit de slag bij Lafelt opgegraven.

Is deel van

- **Genoelselderen, Herderen, Kanne, Membruggen, Millen, Riemst, Valmeer, Vlijtingen, Zichen-Zussen-Bolder (Riemst)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300210>